

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК П'ЯТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля золотих воріт
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1910

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
11 руб.	6 руб.	4 руб.	2 руб.	11 руб.	6 руб.	4 руб.	2 руб.

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.
Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гехери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закордонні читачі передплачують газету через поштомат, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.
За зміну адреси 30 коп.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі більші статі, до друку негодні, переконуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.

Просьба авторів додержуватись правописю „Ради“.

Умови друкування оповісток:

За рядок петіту попередю тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.
За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітка, платити за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

Невеликий лишок додатка до „Ради“ на рік 1909-й „Історія України-Русі“ М. Аркаса

на веленому папері, багато ілюстрована (210 малюнків, портретів, 9 карт у фарбах, 4 родоводи) в роєкішній оправі з англійського коленкору, що раніш коштувала з оправою і пересилкою в окремому про-
4 р. 75 коп., ТЕПЕР поступила на продаж в Українську книгарню (Київ Бельзатівська, 8) і доки вистачить запас, продається всім по ціні 3р., а без опра-
ви—по ціні 2 руб. Передплатники „Ради“ по цій же самій ціні можуть дістати книжку в конторі газети.

Додатки до „Ради“ на рік 1910.

Передплатники, що підпишуться на газету на цілий рік і виплатять відразу або по частках цілорічну передплату (6 руб.), одержать БЕЗПЛАТНО „Українсько-російський словник В. Дубровського, під редакц. Ів. Степаненка, вид. „Час“ 1909 р., ц. 75 к. і (замість об'являючого в початку року словника В. Доманицького) брошуру Імператорської Академії Наук: „Обь отъѣѣтъ стѣсненій малорусскаго печатнаго слова“, а тако ж ЗА ДОПЛАТУ Словник Української мови, зібраний Редакцією журн. „Українська Старина“, виданий у Києві в 1909 році під редакцією І. Гринченка, в 4-х великих томах, що продаються по книгарнях за 3 руб. без пересилки (СЛОВНИК ОДЕРЖАВ ВІД РОС. АКАД. НАУК ПРЕМІЮ ІМ. КОСТОМАРОВА).

Академія Наук і д. Соболевський.

Читачам нашим відомо вже з телеграм, як російська Академія Наук поставилася до тих побреханок з приводу останнього видання брошури „Обь отъѣѣтъ стѣсненій малорусскаго печатнаго слова“, які з'явилися нещодавно на сторінках „Кієвлянина“ та галицької „Прикарпатської Русі“ і підписані були академіком Соболевським. Академія Наук визнала потримані реактувати на брудну, цілком союзницьку, вихватку свого члена і зробила те так, як і належить поважній науковій інституції. Сам д. Соболевський, певно, не сподівався таких наслідків, збираючись потішити читачів „Кієвлянина“ і „Прикарпатської Русі“ своїми владними і безауриями українськими вигадками. І справді, примусити Академію Наук офіційно виступити з книжкою „Обь отъѣѣтъ стѣсненій малорусскаго печатнаго слова“—це, як сказали б наші селяне,—піматати хорошого облізана. З історією цього „облізана“ академіка Соболевського і знайомить д. Українець читачів „Діла“ (Імператорська Академія Наук і українська мова“, ч. 115) в своїй кореспонденції в Петербурзі, з якої і беремо на найцікавіші уступи.

Височайше 1902 р. затвержене.

Перше Взаємне Товариство страхування життя.

Страхування доступне для кожного. Взаємність товариства дає змогу застрахуваним на найвигідніших умовах. Кожний страхувальник стає дійсним членом товариства, має право брати участь в загальних зборах по всіх його справах.
Правління Товариства у г. Харькові, Сумська вул. № 10, а Управління округом у Києві, Провізна № 3.

1000 карб. шукаю АЕРОПЛАНА

для побудови з комерційною метою

власної конструкторії. Спішно хто позичить, матиме гарний зиск. Київ, Златоустівська, 71, кв. 3. Є. Касяненко. 10-1565-4

Вышелъ № 5 (май) журнала „Современный Миръ“

XX ГОДЪ ИЗДАНИЯ.

СОДЕРЖАНІЕ: I отд. „Выла ли екатерининская Россія экономически отсталой страной“, Е. Тарак; „Городъ во французск. искусствѣ XIX вѣка“, Я. Тугенхольдъ; „Номо симъ“ (разск.), Н. Осиповичъ; „Паростъ смерти“ (разск.), И. Ясногъ; „Сентіорское сохненіе“ (пов.), Сигурда (А. Хеленерн); „Какъ осенній листъ“ (пов.), В. Свободенко; „О Вѣликокомъ“, Г. Павханова; СТИХОТВОРЕНІЯ: В. Коженикова, Амари, Allegro, Гамбергера. II отд. „Жидкіе кристаллы и явления жизни“, Е. Елачина; „Соросъ лѣтъ австрійской всеобщей народной школы“, Н. Караваева; „Родина картинки“, А. Яблоновскаго; „На религиозномъ пути“, І. Ларскаго; „Эдуардъ VII“, К. Вейдмоллера; „Литературная экскурсія“, В. Крайнефельдъ; „Турневъ и Островскій на сценѣ Московскаго художественнаго театра“, Ѳ. Ватушка; „Россія и Финляндія“, Е. Смирнова; „Съѣздъ интернаціональной демократіи“, Ник. Горданскаго. Критика и библиографія. Рѣшеніе суда чести по дѣлу „Современнаго Мира“ и „Рѣчь“. Объясненія.

Продолжається подписка на 1910 годъ.

Условия подписки (съ дост. и пер) годъ—9 р.; полгода—4 р. 50 к.; на 4 мѣс.—3 р. За границу: 12 р. годъ и 6 руб. полгода. Възл. доставлять въ Спб.: 8 руб. годъ и 4 руб. полгода.

Проекты высылаются по первому требованю.

Спб., Надеждинская, 41. 1-1403-1

На увагу тим РІВЄРІ!

хто їде до М. І. Козловський, ЛІКАРЬ, приймає хворих: Italia, Operaletti Ligure (presso Sanremo). вт.вт.-00-29

Д-р Черняк В. Житомир, 16. Приймю 9-12 та 5-8 жінок 1-2. Праці (сіф.), вен., мочепол. (спец. гоїя. влужень), пол. розст. Усі спец. метода гоїя. Є ліжка в окр. помешк. мѣс.-323-259

ЦІНА ГАЗЕТИ „РАДА“ на один місяць 65 коп.

Бюро для підшукування праці для студентів-медиків ун-та Св. Володимира

рекомендує студентів, що можуть лічити масажу, електризацію, впорядкуванням, доглядати слабих, фальці з ними на курорті і т. п., а також для перепісок і репетіцій. Бюро відкрито щодня від 4-5 год. веч. в помешканні акушерсько-гінекологічної клініки. 00пт-вт-1549-4

У ХАРЬКОВІ

передплачувати „Раду“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента В. Челепанського, Петелинська. Бульв. № 7, а також в „Українській Книгарні“. Рибная № 25.

Підготовки народн. і церк. учителів і на 1-ий чин.

Андриєв. сп., 19, 4. 5-1558-4

У ВАРШАВІ

передплачувати „РАДУ“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента Гр. К. Стелюра. Там-же приймаються на вигідних умовах замовлення на оповістки для „Ради“. Адреса: Варшава, вул. Новий Світ, д. 62, м. 26. Телеф. 141,68.

лова комісії Корш, який разом з Шахматовим був автором записки, прочитав її на загальних зборах Академії, щоб надати їй загально-академічну офіційність і вислати її до міністерства народньої просвіти, як офіційний погляд цілої Академії. По прочитанні записки на загальних зборах, в яких беруть участь усі члени Академії з президентом, звичайно не-академіком, а членом Царської родини, акад. Соболевський та ще два три академіки виступили проти неї, але збори перейшли над цим українофобським виступом до денного порядку, прийняли записку і на її основі аредували свою постанову про потребу знесення всіх обмежень, вложених на українську мову. В виданій на правах рукопису офіційній публікації Академії з тої постанови зроблено другу частину передмови, що зачинається від слів: „Императорская Академія Наукъ, ознакомившись съ докладомъ Коммисіи“—і т. и.

З цього виходить зовсім ясно, що всякі викрутки акад. Соболевського, будим-то, більшість загальних зборів Академії не приймає на себе ніякої відповідальності за висловлені в записці думки—не мають у собі ані зерна правди. Навпаки, і склад „української комісії“, і становище загальних зборів Академії до виробленої комісією записки, і офіційне видання записки „на правах рукопису“ і врешті те, що послано її міністерству народньої просвіти—все це доводять, що записка—офіційний вислов думки Академії.

Та найбільшу „пошочину“ дістав акад. Соболевський за свої брехні таки від самої Академії. Коли на загальних зборах Академії 16 (3) априля д. р. голова „української комісії“ Корш відчитав лист акад. Соболевського до редакції „Прикарпатської Русі“ і протест членів „української комісії“ проти того листа, збори висловили своє становище в цій справі тим, що ухваляли видати це раз офіційне видання записки під фірмою Академії.

Таким чином, побіч першого офіційного видання „на правах рукопису“ і другого, приватного видання, на яке Академія дала свій дозвіл, матимемо третє, цим разом загально-доступне офіційне видання записки „Обь отъѣѣтъ стѣсненій малорусскаго печатнаго слова“ під фірмою Імператорської Академії Наук.

Ця остання ухвала загальних зборів Академії являється найліпшою відповіддю на брехні і круїтвства акад. Соболевського,—відповіддю, яка раз на завжди повинна замкнути губу йому і його русофільським приятелям з „Прикарпатської Русі“. А як не замкне,—ну, то нехай лаять здорові! Це не змінить факту, що найвища російська наукова інституція висловила за рівноправність і повноправність української мови в російській державі і в відповідь на україножерні провокації акад. Соболевського ще раз підкреслили ту свою ваяву.

Як бачать читачі, „більшість“ академіка Соболевського самий звичайнісінький „римський огурець“. Ми певні, що акад. Соболевський не „замкне губу“, а й на далі носитиметься з своїм „огурцомъ“, як з писаного торбою і показуватиме це „чудо“ політичним однодумцям та „зарубажнім“ приятелям. Недурно ж він так довго пробув серед мифичних союзницьких „мільйонів“, серед тої атмосфери, в якій все, як в казці, множитья. В цій то атмосфері і могло скроне „двох-трьох академіків“ плюс сам д. Соболевський стати „римським огурцомъ“.

Потреба української художньої вистави у Києві.

Може це і не одна моя думка про таку потребу, але поки що ніхто не висловив свого бажання чорним на білому. Десь по різних закутках розкинені наші артисти прилучаються до чужого гурту і не можна навіть собі уявити, що Україна має і може мати артистів. Треба частіше дбати про такі справи, а може й ми не будемо останніми серед воевітнього громадянства.

Цей рік Київ був щасливий на вистави—була тут місцева, польська артистів, росіяні і інших, не рахуючи звичайної „передвижной“. Хто вмів гуртуватися,—той неодмінно гуртується і під своїм стягом провадить діло культури.

Не буду я тут агадувати, що вистава має велику вагу для самого артисти, не буду знову агадувати, що вона варта і для самого краю—речі ці занадто відомі і кожний інтелегентний чоловік добре їх розуміє. Я тільки хочу звернутися до товаришів-художників з закликом до цієї роботи. Пряміром в осени можна було б щось зробити у цім напрямі, а може й упорядкувати саму виставу; —хоч би в городському музеї. Ще раз прохую ш.ш. художників-українців звернути на це увагу, приєднатися до моєї думки і звернутися до мене. Коли ж може хто інший схоче взяти на себе цей обов'язок, то я охоче теж приєднаюся до його своїх праціям. До мене можна звертатися по такий адресі: Черниговь, Гончаря ул., домъ Павловской, а з першого червня (юнія),—містечко Седневъ (Черниг. губ.) дача Драчевской Мих. Ів. Жуку.

Маю надію, що мій заклик не лишиться даремне і тому Київ в осени буде мати хоч невеличку виставу художників-українців.

Михайло Жук.

Думки з приводу смерті Б. Гринченка.

Вмер товариш по суспільній роботі. Він теж був народнім учителем і також зазнав всіх тяжких обставин суворой діючості. Це робить сумну звістку про його смерть ще сумнішою для народнього учителя і великим жалем відгукується в притомній душі народнього вчителя. Не дуже багачко учителів знали Б. Гринченка особисто, але по творях його кожний свідомий українець-учитель дуже яскраво уявляє його величю духовну постать. Вже одне те, що він приєднався на ниві українського відродження, що він у своїх вищих учив нас—народніх учителів в Україні, як ми муємо ставити себе до української школи, що він любив правду і хотів, щоб і життя людей була правда,—це вже одне сповняє кожного почуттям глибокої поваги до його духу, який не вмер з його тілом. На жаль тільки ми здебільшого дуже пізно довідуємося про таких людей, як Гринченко. Наприклад, я сам про його внаві тільки в третім класі учительської школи, коли ми ставили „Нахмарило“. Тепер тільки жалкую, чому равш нам ніхто не розказав про наших національних діячів, чому не давали нашим молодим силам розвиватися на духовній творчості наших визначних людей, творчості цілком для нас рідної. Багачко марно пропало силі через те, що ми початковий світогляд свій, початкові ідеї громадського життя, кували не на ріднім ковалді, та ще й не рідними молотками. Цікаво, що нам наказували „любить свою дорогую родину“, а з нас ніхто органічно не миг в школі почувати „свою родину“. І дійсно, ці слова були зовсім порожнім агуком для нас, щоб хоч невеличке патріотичне хвилювання викликати в нашій душі. Бо в школі нічого-нісенко не було ж для нас рідного: мова по-панському, книжки теж, картини по стінах з такими малюнками, що ми нігде навкруги подібного не бачили, в книжках малюнки теж зовсім нічого спільного не мають з нашим звичайним життям. А як же ото почнеш влазити в мудрість книжної науки, то й зовсім дурман впаде на голову, бо нічого не втнеш, хоча иноді читаєш так швидко, як у церкві. Тепер, коли самому „довелось вчити отих маленьких „тахлят“, бачиш і розумієш, чого воно тоді так було і чого я, бовало, ніяк не міг вряно читати „стишки“. А коли кіпчали ми початкову школу, то нам казали, щоб ми не забували того, чого нас учили. А чи можна то його не забути, коли нічого й забувати, коли я не пригадаю ні одной хвилини, щоб я був захоплений отим вченням на нерідній мові та в верідних обставинах. Чи горіли хоч в одного з нас очі отим святим огнем любовианства та запитів, щоб дізнати істини? І це звється, що народня школа буде підвалина воего життя людини, його будучого добробуту.

Волосся на голові стає стовбуром, коли подумаєш, що це й тепер жива дійність, що й самому ж прийшлося учителювати і учити дітей... Волоче робиться... Страшна дигармонія. Не даром же покинув школу і наш небіжчик... Але ні! Тікати з школи не треба. Кожний народній учитель по-

випев завжди мати на увазі, що будучи ладного життя в його руках, що діти це благодатний матеріал, а котрого можна вплинути тільки добро, бо й родяться вони для добра, а зло вже дає життя.

Читаю оце написи на вінках в „Раді“, проливляюся іх, і немає там голосу учителя... Чи тож не пора й нам прокинутися та подати свій голос? Подивимося ж, колеги, на нашого старшого колегу, котрий вже пішов од нас на вічний одпочинок, попроси його живого духу і хай він буде на кожнім кроці вашої тяжкої праці яскравим прикладом того, яким мусять бути кожний народний учитель як українець, так і ввагалі-учитель.

Над могилою Бориса Грінченка.

В с. Москаленках, канів. повіту, за приводом місцевих селян 9-го мая, в день храмового свята, була відслужена паханахда в приводе смерті українського письменника і народнього діяча Бориса Грінченка. Служило 3 священники й 2 діакони з ближніх сел. Народу було дуже багато. З жаль в серці слухали паханахду, бо багато з селян читали його твори й знали його за доброго чоловіка.

В Галицьких та Буковинських педагогічних журналах уміщено чуті епітети з приводу смерті Б. Грінченка. „Учитель“ пише: „Для нас він тим більш дорогий і незабутній, що був, як і ми—бідним народним учителем, що в голоді і холоді учив українську мову рідної діти, складав шкільні підручники, друкував їх власною рукою, дорогий і тому, що був невідомим співробітником нашого журналу“. В „Учителі“ уміщено портрет Б. Грінченка в молодих літах. В журналі „Камеярі“ пишуть: „Не стало вже того чоловіка, що цілим своїм життям, серцем, перелитим горячою своєю любовію до свого народу, відчував глибоко всяку недостатку серед українського народу, що трудився для нього майже на всіх об'єктах громадського життя“.

В російській газеті „Одесское обозрѣніе“ уміщено велику статтю „Человекъ труда“, присвячену пам'яті Б. Грінченка. В статті гій між іншим пишеться: „Чи звали Грінченка українська інтелігенція так добре, щоб завжди пам'ятати про нього, як про визначного громадського діяча, чи опіювала так, як тепер його науково і письменницьку діяльність?—Ні. Ім'я Грінченка скромно стояло поряд з якими йменнями; в кращих громадських начинаннях української інтелігенції про нього знали, але його не підкреслювали. Біографію його мало хто знає, хіба тільки окремі факти. І ось тільки смерть і тільки вона кинула на ці факти таке ясне світло, що тільки тепер арозуміли українці, ким був для них Грінченко, і кого вони втратили. Тільки так і можна пояснити той вибух одчаю і спочуваючого відношення до пам'яті небіжчика“.

На вшанування пам'яті Б. Грінченка склали: св. А. Сидицький 5 карб., Гр. Салівон (Одеса) 1 карб., М. Денисова (Одеса) 1 карб. Разом 7 карб. Всього 1158 карб. 83 коп.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

(Засідання 15-го мая).

Земство по західних губерніях.

Головою—кн. Волонський. Однуто пропозицію к-д., щоб було одсунуто розгляд першого відділу законопроєкта, яким визнається заведення земства в Західному краї з 1-го юлія 1910 р., до того часу, коли буде розглянуто вже інші одділи проєкта. Валотировкою відділ перший прийнято.

Зроблено пропозицію обмежити промовців 10 хвилинами. Булат, Шимарьов та Родичев, протестуючи проти такої пропозиції, вважають обмеження обструкцією.

Еліза Ожешко.

Еліза Ожешко народилася в 1842 р. в с. Мілковщині, гродненської губ., в маєтку свого батька Бенедикта Павловського. Личи за звичаєм, який досі заховався серед багатьох польських заможних семей,—виховували дівчат у манастирях,— батьки віддали десятилітню доньку до пансіону при манастирі Сакраменток у Варшаві. Здобувши там, як звичайно, вельми похороше освіту, молоденька Еліза зараз же пішла скінчення пансіону виїхала заміж за поміщика Петра Ожешку. Веселе, паське, безжурне життя молодого подружжя швидко стало не до вподоби мелодій дружини пана Ожешку, в душі якої під впливом подій шестидесятих років, збудилися широкі демократичні почуття. Вона почала нудитися істнуванням без мети і ще за життя чоловіка вважала до самоосвіти. Після смерті Петра Ожешки, Еліза Ожешко оселилася незабаром в Гродні і енергійно вважала доповнювати свої літературні та наукові відомости. Тут вона згодом виїхала у друге заміж за адвоката Нягорського. Першу письменницьку працю Ожешко: „Obatek z lat glodowych“ надрукував варшавський тижневик „Tygodnik Ilustrowany“. Цей малюнок, в якому висловлювалось глибоке спочуття неволі праціючого люду, зразу визна-

чило 2-й гадає, що 10 хвилин зо всім буде доносити для промов в справі заведення земства. (Опески на правах і почасті—в центрі).

Валотировкою пропозицію цю одкинуто.

Відокремлення Київ та Мінська.

Дума починає обмірковувати 1 й 2 статі 2-го відділу проєкта про відокремлення Київ та Мінська в особливі місцеві земські одилиці з тим, щоб городським думах цих городів було надано права і обов'язки повітових земських зібраннів, а городським управам—права повітових земських управ. Губерські земські гласні вибираються городськими думами з числа їхніх гласних.

Проєктом робить такі поправки: 1) щоб в Київ та Мінську городські думи обирали губерських земських гласних не тільки з числа гласних, але й ввагалі з осіб, які мають право на обрання в городські гласні; 2) щоб в число губерських гласних докінче входили й городські голови.

Начальник юваного управління по справах місцевого хозяйства протестує проти першої поправки, яка провадить зовсім нову ідею, що не вживана ніде в існуючих законах. Шкодо другої поправки, то тут можна похитатися на ст. 51 існуючого земського статуту, в якій сказано, що голови повітових земських управ докінче бувають і членами губерських земських зборів.

Проєктом обстоює на другій поправці, вважаючи на те, що новий закон—сепаратний.

Статі прийнято з другою поправкою Проєктом. Першу поправку одкинуто.

Далі одкинуто додаток к-д., яким було пропововано робити вибори до повітових земських зібраннів на підставі загально-виборчого права.

Число гласних.

З приводу статі про число гласних по губерських та повітових земських зібраннів та про їхній земельний пена записалося 58 промовців.

Ухвалено припинити дальше записування. Знову зроблено пропозицію обмежити промови 10 хвилинами, й знову цю пропозицію одкинуто більшістю 100 голосів.

Андришчук робить поправку про обов'язкову участь в губерських земських зібраннях по одному селянині з кожного повітового земства.

Шчоє підтримує урядовий проєкт поділу гласних, Тенишов—політ комісії, Сенницький та Шимарьов обстоюють пропорційальну систему виборів.

Промова П. А. Століпкіна.

Голова ради міністрів прохає подивитися на справу безсторонне, раніш, ніж вирішити її остаточно. Справа торкається не Польщі, а 6 губервій, де польської людности перебільно 4,2 проценти. Навіть, коли б припустити, що там 50 відсотків поляків, то й тоді неможна вважати Західний Край країною не рускою. Уряд, оберегаючи культурний елемент, завів принцип маєтковий.

Далі промовець старється довести, що уряд зовсім не ставиться шовіністично до справи. Навпаки, уряд боїться внаго—млавоїти закона відносно росія, що мають право вимагати, щоб закон оборонив їхні інтереси. Не через упертість, а через зазвичайні мотиви уряд обстоює за те, щоб було одкинуто всі поправки до законопроєкта.

Далі П. А. Століпкіна каже, що коли проєкт буде одкинуто, та Західному Краєві ще довго доведеться перебувати в тому темному занепаді, в якому він перебуває тепер. (Опески в центрі й на правах).

Ухвалено припинити дебати. Встановлено список 12 промовців, що мають ще говорити в цій справі.

Промова Капустіна.

Капустін вважає можливим цілком прийняти ті пункти проєкта, за які обстоює уряд, аби скрізь було заведено земство. Промовець каже, що опієкристи не стоять на супереччї з

свою програмою, прийнявши урядовий проєкт, бо в данному випадку російська національність вимагає охорони. (Довгі опески на правах і в центрі). Тому докінче треба пристати на формулу, що забезпечує панування російської більшости. (Довгі опески на правах і в центрі).

Бобянский вважає, що здійснення урядового законопроєкта дасть не самоврядування, а самогдування. Тому він обстоює за збільшення до 50 процентів представництва селян і за зниження національних курій.

Димша вважає, що й в Західному Краї, краї не польському, неможна позбавляти прав поляків. Той факт, що в Західному Краї 95 процентів руских, в значній мірі спростовує високі голови ради міністрів.

Шимарьов гадає, що нема того боїтися за народ, який пробував століття під чужим підданством і в чужій державі зумів зберігти свою національність. З огляду на це, він підтримує всі поправки, зроблені фракцією кадєтів.

Про смертну кару.

Мілюков прохає слова, щоб зробити заяву по за межами порядку дня. Поілачує на газету звістку про сумну судову помилку, наслідком якої була смертна кара невинно засудженому в справі про бивство Биховського в Почепі, на Чернігівщині,—зазначає необхідність як найскріше розпочати розгляд законодальної думки, запропонованої вже два роки тому, щоб було скасовано смертну кару. Промовець висловлює надію, що проєкт цей в недалекому часі буде поставлено на порядок дня. (Опески на ліях).

Крупницький так само робить не чергову заяву і прохає по змозі швидко поставити на повістку фінальський законопроєкт. Вважаючи справу в скасування смертної кари завжди важною, Крупницький одностайно зазначає, що за останні три роки смертних присудів було зроблено всього тільки 2.000, та й то лиш в надзвичайно серйозних випадках,—за той же час терористи вжили смертної кари в 20.000 випадках.

Засідання закрито.

ПО РОСІЇ.

—Образа міністра. Недавно в пєтербургському суді розглядалася справа міщанина Вінікєвича, якого винуватили в образі міністра внутрішніх справ. Справа ця виникла так: в 1907 році в міністерство прийшов лист такої змісту: „Заявляємо, що неправильно уувільняли од військової повинности в місті Лузі Віктора Політаєва за 200 карбованців. Чи неможна підкупити міністра, хоч за сороквіку, щоб і нас уувільнив. Просимо розглянути по справу“. Листа підписали Христофоров, Жуков і Вінікєвич. На суді д. Вінікєвич об'явив, що підписав листа, бо не думав, що підписав. Суд присудив д. Вінікєвича до штрафу в 50 карбованців. (В. В.).

—Поліцейстер втіл. Справа про буйство ятського поліцейстера, часів князя Горчакова, Вернеєва, вже закінчена. Його обвинувачують в хабарничстві. Обвинувачення серйозні. Вернеєв шов. (Р. С.).

—Заборона. Як повідомлялось в світ час, постійна комісія по улаштуванню вчительських курій клопоталася перед міністерством освіти, щоб їй дозволили улаштувати цього літа курси для вчителів середніх шкіл. Після трьохмісячної мовчанки міністерство народної освіти повідомило бюро курій, що курси не дозволено. Характерне пояснення цього одчаю: міністерство повідомляло, що підкупування про підготовку вчителів середніх шкіл вваляло на себе міністерство народної освіти, а через те приватна діяльність в цьому напрямку являється завоюю. (Р. В.).

—Завдання о. Восторгова. О. Восторгов, їдючи по Сібіру, розглядає причини, які спричинялися до загин-

белі заснованах о. Восторговим одділу союзу руського народу. Розглянувши причини занепаду, о. Восторгов вїзв'язує насажувати нові рослини цього вілля. (І. О.).

—Динувство юрби. На проводи в селі Полінці, ятської губерній, трапився дикувський вичнок. На базарі була велика юрба. На базар прийшло три українці-засланці. Засланці в село Грішки за земельні розрухи. Жили вони в селі два роки і людність до них гарно ставилася. В пивній до одного з засланців підійшов місцевий селянин і почав його лялять та бити. Той штовхнув селянина і він впав, бо був ц'яний. Тоді брат селянина кинувася на базар і став кликати людей бити засланців, кричучи, що засланці зарізали його брата. Юрба повірила цій брехні і вважши дрючки та дупші од возів, напала на засланців. Як не ховалися засланці, а втікти їм не пощастило. Озвірида юрба напала на засланця в його ж хаті і збила. Двом другим пощастило втікти, але і їх побили до смерті. Вєє час до білий підмовляли юрбу якийсь невідомий панки. (Р. В.).

—Нема дозволу. Новаторське земство другий рік вже просить про дозволі одирити курси для вчителів, клопочеться про них, готується до них,—і другий рік йому одмовляє вачальство. Дозволу на курси не дають через те, що ніби то в тверській губернії ще не „заспокоїлася“ людність. (Р'чъ).

—Селянський рух. В селі Сюкеєві, те тьомського повіту, ятської губерній, виникли селянські розрухи через виділення з громади. Селяне рішуче заборонили землемірам межувати добру землю, а порядки ввяти уагір'я та ярп. В Сюкеєво вислали стражників. (В. К. Р'чъ).

У ПОЛЬЩІ.

14 мая помер у Львові досить популярний серед польського громадянства письменник Марія Гавалєвич. Покійний народився р. 1852 у Львові, вчився там в гімназії, а потім в краківському університеті. На поле письменницької діяльності Гавалєвич вступив уперше в галицьких польських часописах, маючи 16 літ, а в Галичині переїхав до Варшави, де на протязі 1876—1900 рр. був співробітником кількох газет і журналів, переважно як талановитий фельетоніст і театральний критик. В кінці вісімдесятих років Гавалєвич звязав до поважнішої роботи, надрукувавши в 1886 р. в тижневикові „Bluszcz“ першу повість п. н. „Gas-pada Dusza“, після якої написав цілий ряд повістей, а також кілька театральних пьєс.

З 1899 р. заряджував варшавським народним театром, а через кілька літ склав власну трупу, яка виступала в Варшаві і в Лодзі. В кінці минулого року він став літературним керманцем львівського театру. Гавалєвич був відомий також, як досить талановитий поет. Від часу до часу з'являлися в літературних польських журналах його гарні ліричні вірші, підписані звичайно першою літерою прізвища („g“), або останнього імені („п“).

Кооперативний з'їзд.

Втора почалося чергове зібрання упновважених позиково-опадних та кредитних товариств Київщини. Засідання одбуваються в помешканні контори державного банку. На асідання прибули упновважені од всіх десяти союзних товариств. Засідання почалося о 12 годині. Відкрив зібрання голова ради союзу Х. Барановський. Головою зібрання вбрано лікаря Володимира Гелєнера, секретарем П. Л. Маркєвича.

На порядку денному зібрання стоять такі справи: 1) Приймом в союз нових товариств; 2) розгляд і затвердження справозданья за минулий рік; 3) розгляд прибутку за минулий рік; 4) затвердження обрахунку видатків

на 1910 рік; 5) Затвердження плану діяльности на 1910 рік; 6) затвердження тарифів, по яких платитимуть союзні за працю; 7) вибори членів ради і ревизійної комісії; 8) доклад ради про діяльність союзу по гуртовому продажу хліба та всякій иншій гуртовій продажі і купівлі для союзних товариств; 9) операції по вкладках; притягнення в кредитові товариства вкладок од церков, громад та инших товариств; 10) видавання дозвоч під заклад нерухомого майна; 11) введена в життя нового статуту.

Після вибору президіуму відчитано було доклад Ради Союзу. До Союзу прийнято десять нових товариств. Справозданья за минулий рік одностайно затвержено. Тут зібрання висловило бажання, щоб справозданья друкували заведлегій і за 2 тижні до зібрання розсилали по союзних товариствах. Прибуток за минулий рік—491 карбованець,—роскладено так: в запасний капітал—245 карб. 75 коп., премії на збор—206 карб. 40 коп. і 38 карб. 99 коп. на пам'ятник Тарасові Шевченкові. Видатків на 1910 рік, згідно з докладом, привачено 1.000 карб. З них 300 карб. буде витрачено на жалування щотроводи, а лишок на всілякі потреби. План діяльности на 1910 рік прийнято такий: 1) ревизія союзних товариств; 2) притягнення оборотних коштів; 3) купування товарів для товариств і продаж виробів їх праці; 4) підготовлення до губерського з'їзду, що має одбутися в 1911 році та до селянсько-господарської виставки; 5) періодичне справозданья в кооперативній пресі про діяльність союзу та кредитової кооперації. Органом для вміщення цих справоздань зібрання вибрало кооперативний українсько-російський журнал „Наше Дїло“. Зібрання рішлю допомогти журналові „Наше Дїло“, видавши на видання його 200 карб. Плату за послуги союзові зібрання встановила так: 1) за набування товару для союзних товариств та продаж виробів—2 відсотки, за притягнення вкладок—1 відк., за набування заліза—1 відк., за продаж хліба—3 карб. з вагона помісових. В. Г.

ПО УКРАЇНІ. У КИЇВІ.

—Арешт редактора тижневика „Село“. 14 мая, на підставі відомої вже нашім читачам постанови д. київського губернатора, арештовано редактора-видавця українського тижневика „Село“—д-ку Гаїну Ямпольську.

—П. К. Саксаганський. Памі днями прибув на де-який час до Київ відомий український артист Панає Карпович Саксаганський.

—Про септантські з'їзди. Міністерство внутрішніх справ прислало п. київському генерал-губернатору циркуляр, що до септантських з'їздів. На підставі матеріалів про різні септантські з'їзди м-во прийшло до внасовку, що з'їзди ці не єсть результатом необхідних духовних потреб, які потребують спільного обговорення, а мають характер агітаційних зборів, що скликаються за дльа примусового одживлення септантського руху. Хоч з'їзди не виходять по-за межі затверженої міністерством програми, але більшість їх зводять „дїлову частину“ майже ні за що, а роблять з зборів справжні релігійні манифестації та апології тих чи инших віроученнів. М-во виробило правила, які допускають впоряження з'їздів тільки за окремим кожного разу дозволем міністерства. Общинам дозволяється впоряжати не більш одного релігійного та одного ділового з'їзду на рік.

—Трус у інтендантських підрадічків. З назау сенатора Н. А. Дєдєліна, 16 мая зроблено було трус у інтендантських підрадічків: Рабиновича (Мар.-Влаговіц), 36) і в конторі Лукашевича і Рабиновича (Вратська вул.). Зібрано чимало всяких документів та приватне листування. Тру-

вою. Проти цієї промови заявив одначє протест член похоронного комітету, адвокат Київський а Варшаві, і комітет, погодившись з ним, промовляти старо-жидівською мовою не дозволив, запропонувавши Яйфе промовляти по польському... Очевидячки ідеї покійної письменниці-гуманістки не заступили глибоких корнів серед польського буржуазно-шляхотського громадянства. Справді, це неясє ірванія долі, щоб ставася такий грубо-націоналістичний інцидент на похоронах письменниці, яка проповідувала польсько-жидівську згоду і взаємну пошану національних святоців обох народів.

Кінчаючи цю коротку замітку про письменницьку діяльність славнозвісної польської письменниці, не можемо, на жаль, не зазначити, що в Холмській справі, яка з'являється безумовно спробним камнем справедливого стосунку поляків до українців, покійна письменниця стояла на польському історичному становищі. Цю провину, або радше помилку Ожешко, зменшує хіба факт, що не тільки постулює, але навіть де-які суспільно-радикальні польські гурти не побудились ще історичних польських забобів. У цьому ми мали нагоду пересвідчитися в той час, коли справа Холмщини обговорювалася в пресі. Не диво, що й Ожешко поділяла ці забобони. Б. Я.

они ці стоять в зв'язку з сенаторською ревізією в київській обмундировальній майстерні та в „Домі Трудолюбів“.

В „обществі“ розпространені образи на народі“ на засіданні, що відбулося 16 мая, за породою голови зборів, вшановано пам'яті лебичкича В. Д. Грінченка вставанням. Окрім Б. Д. Грінченка вставанням. Окрім Б. Д. Грінченка вставанням.

Перша сроба. Український фотографічний склад (Проріана, 28) цим днями випустив чималий свій каталог українською мовою „Цінак магазин під фірмою „Український фотографічний склад“. Це, певно, чи не перша сроба серед київських крамарів користуватися українським словом для своїх публікацій.

Подорож начальника краю. 13 і 14 мая начальник краю оглядав хутори в звенигородському і таршанському повітах, а також одвідав деякі сільські інституції, земські та мінеральні школи, волости та лікарні. Трохи перше д. генерал-губернатор оглядав хуторські господарства в Васильківському та кав'язькому повітах.

В земській управі. Проф. Скворцов залишив посаду завідуючого санітарно-лікарським бюро в київському земстві, а на його місце, певно, призначено буде лікаря Говсева.

До Києва прибув голова шльонського відділу міністерства дорог—д. Немолодишов в справі реорганізації залізничних шкіль.

Літній спочинок. Начальник південно-західної залізничної повиним службачих, що починаючи з 22 мая по суботам в управлінні роботи не буде.

Загальні збори київського товариства літераторів. 18 мая в помешканні громадського зібрання відбулися загальні збори київського товариства літераторів. Делегати київського товариства літераторів на письменницькому з'їзді в Петербурзі зроблять доклади про діяльність з'їзда.

Да санаторії в Пуцілі Водичі прийнято цього року 96 чол.—слабих на груди. Безплатно прийнято тільки 35 чол.;—39 чол.; за плату по 50 карб.—16 чол.; за плату по 75 карб.—6 чол. Таким чином, багато хворих (100—150 чол.), що бажали покласти безплатно в санаторію тільки марно турбувалися. Навіть щоб довідатися тільки, що їх не прийнято до санаторії, мусяли вони тріпати діві до лікарів, бо спершу оповістали, щоб сходитися за відомостями 13 мая, а потім змінили на 15.

Випущено з тюрми. Цими днями з Лук'янівської тюрми випущено д.д. Я. Гольдштейн, Н. Крижевську і С. Новофастовську, яких арештовано було 28 марта за належність до ініціативного гуртка партії с.-р. Випущено також з тюрми студентів: Л. Абрамовича, Чечка і Зеліника.

Справа збудування пам'ятника Олександрові ІІ. Засідання жюри, що оглядає проекти пам'ятника Олександрові ІІ в Києві, відбулося 20 мая.

Київський справник розіслав наказ приставам тих станів, до яких належать дачі місцевості, про те, щоб вони дозволяли жити на дачах тільки тим євреям, які мають відповідний на це дозвід од генерал-губернатора.

На південно-західній залізничі в осени цього року мають відбутися ревізії по богатих станціях. Ревізії ці призначено на підставі надісланих до управліня південно-західної залізничі відомостей про систематичні незаконні вчинки службачих по станціях.

Ревізія в подільському губернському правлінні. Цими днями д. начальник краю доручив окремі комісії, з д. Л. Н. Неверовим на чолі, позайомитися з ділопроизводством подільського губернського правління і підготувати матеріял для ревізії, яку робитиме там сам д. начальник краю на прикінці мая місяця.

Холера у Києві.

Слабування. В олександрівську лікарню 16 мая привезено 7 слабих з ознаками холери; 17 мая до 3 години вдень в ту ж таки лікарню привезено 8 слабих. Починаючи з 3 мая, коли стали в Києві люди слухати на холеру, до 16 мая до олександрівської лікарні привезено було 16 слабих на холеру; з них 8 чоловіка померло.

З Київщини. Дбають про освіту. В с. Великій-Бережанці, таршанського повіту, сільська громада направила 1 десятину з власного вигона і передала її назавше повітовому земству, але з такою умовою, щоб земство поставило на цій землі однокласову земську народну школу. Земство приступило на це і подало громадській приговор в цій справі в київське губ. присутствіє на затвердження.

Самогубство батькини. „К. М.“ сповідає, що в с. Яльках, Васильківського повіту, повісився батько. Було йому 45 літ. Торік повісився син цього батькини, студент.

Душогуби. В с. Яблунівці, черкаського повіту, недавно застрелено на вулиці селян: Карпенку та Коробченка. Тепер „К. В.“ довідалося, що смяльська поліція натрапила на слід душогубів. Зробили трус у скількох яблунівських селян і арештували сім чоловіка, на яких і думають, що то вони таке вчинили.

Про вряжай. Київське губернське присутствіє має відомості од мирового посередника 2 уч. бердичівського повіту, що на жалг град вибів доценту 65 і повівечив—133 десят. озимини. Вибата озимина так і лишилася не пересяяна, бо час для сіви вже минав. Що ж до ярових хлібів, то на 203 десятинах посіяне ще й досі не айшло.

3 Волинні. Нова духовна служба. У волинській єпархії завели „єпархіяльного проповідника“, окрім єпархіяльного місіонера, що в й тепер. На цю нову службу настановили колишнього уніятського священника Н. Дякова, який вивчився на батьку в Галичині.

В економії. Оде недавно в вертецькій економії Кабішева сталася сумна пригода. Ця економія в житомирському повіті. Економ К. з машиністом Д. пішли, як оповідає „Вол.“, ловити на спашу селянську скотину. На сінокові застали вони коні й хотіли зайняти їх. Коли це на їх полетіло каміння. Обидва поділися на втьоки. Машиністові камінь влучив у голову і він омовів. Зомлілого люде ще поповили і, зашвей кровію, він ледве добрів до економії. Сповістили поліцію. Становий 5-го стану прислав у Вервєвку стражників і вони заарештували зачинників і селян В. Шеремета та І. Коржа.

3 Поділля. Потребиельство в с. Краснополці. Потребиельське товариство в с. Краснополці, гайсинського повіту, в минулому році мало 795 карб. чистого вику. З цих грошей 200 карб. йде на будівлю хати для товариства.

Управитель. Священник Ал. П-кий пише в „Под.“ про те, що коїть у Борщівці, прокурівського повіту, управитель економії. Раз-у-раз він штрафув селян за всякі спаші, сидіть робити в неділю та в празники то що. 9-го мая, на Миколая, управитель побив нагам одного селянина, а тоді підстрелив його. Куля влучила в живіт.

3 Чернігівщини. Смертний присуд. Цими днями воєнний суд засудив у Чернігові на смерть три чоловіка за те, що вони 16 апріля 1907 року вбили скілька душ в м-ку Почепі.

3 Полтавщини. Трус в киярні. В містечковій Варшполі, переяслав. повіту, потрушено вчора киярню „Начало“. Нічого забороненого не знайдено.

Вибори. В Кременчуці на других виборах міського голови забалотировано всіх кандидатів.

„Сорочинський ярмарок“. 15 та 16 мая в Полтаві, в городському садку, понезительство про бідних упоряджало „Сорочинський ярмарок“. На одкрятій сцені, між иншим, співала українська труппа д. Матуся й Светлова, що зараз пробує в Полтаві.

Розбагатіє. Рязький банкірьєвкогатора вже оповістала кобеляцького бідного єврея В. Берліна, що він став наслідником помершого мільйонщика Берліна. Кобеляцькому наслідникові припаде мало не мільйон карбованців.

3 Катеринославщини. Насильство. З села Саксагані оповіщають, що 7 молодих хлопців селян залягнули в клуню 16-літню дівчину Кононенкову, вчинили над нею ганебне насильство, а потім вивели її в садок і повісили. Якимсь чудом Кононенковій вдалося звільнитися з вузла. Вона погнала кликати на поміч. Хлопці почули це і кинулися її доганяти. Нещасна вилулась в ріку, перепливла її і впахла на беріг знесиленна. Тут її знайшли односельчане. Злочинців-парубків арештовано.

Шевченкова вулиця в Катеринославі. Жителі вулиці Порохової в Катеринославі подали в свою городську думу прохання, щоб, з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Києві 1911 року, їхню вулицю назвали Шевченківською.

Горе робітникам. В Голобізько-Мар'ївському рудникові через кам'яно-вугільний кризіс оповіщено на 15 мая ропот 300 робітників.

Гучна справа. Сенат переіслав в катеринославський окружний суд а таганрозького гучну справу про фальшивий духовий заповіт мильйонера Лободи. Після затвердження судом в правах спадщини родичів Лободи, в таганрозьку управу в Ростову надійшов його заповіт, на якому він заповідає все майно містові. В цій справі тягнуть до суду братів Запороженців.

На засіданні. Сповіщають, що виславі адміністрація в Вологодщині на три роки 15 председателів і видних представників місцевих професійних організацій прибули на місце; більшість з них дуже бідні.

3 Херсонщини. Аграрні розрухи. Подаємо з „Од. Нов.“ подробиці до телегр. про аграрні розрухи. Цими днями в селі Араузітці, вознесенської волости, на ґрунті землеустроїтельної роботи виникли розрухи. Частина селян, незадоволених виселянням, на одрубі, а також тим, що не було черги при діх роботах, почала бити робітників і вигнала геть землемірів. На місце виїхав губернатор, жандармський полковник Заушевський і инше начальство. Було арештовано щось 20 селян, між ними скілька жінок. Тепер під арештом тільки вісім душ; решту визволено.

3 Харьківщини. 12 мая в Харькові одкрито товариство „Польський дім“.

Українці в Галичині

Український театр. Українська труппа під орудою д. О. Стадника з Чернівців переїхала буда на кількіна вистав до Сучави і Радівців, а

звідтіл має попростувати до Березжан, де і роспочне свої вистави пієсою „Ніч під Івана Купайла“.

В Науковому Товаристві ім. Шевченка. 13 мая на засіданні філологічної сесії Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові зрєферовано було доклад В. Радикевича „Публіцистична, наукова і літературна діяльність Павла Свєнціцького“.

Сонільське свято у Тернополі. 13 іона в Тернополі відбудеться урочиє посвячення прапора тернопільського „Сокола“ і з цього приводу з'їзд соколів.

За кордоном.

Конституція в Абіссинії.

Міланська газета „Secolo“ повідомляє, що абіссинський регент Тасана, який порядкує державними справами ще з тог часу, як звелас покінчий негус Менелік, являється прихильником конституційного ладу. Він користувався своїм теперішнім високим становищем і виробив проект конституції, якого доручено обміркувати раді міністрів. Згідно з цим законопроектом, абіссинський парламент складатиметься з депутатів од дворянства, духовенства й учених. Рада міністрів уже ухвалила проект регента, й незабаром можна сподіватися його здійснення. Зпочатку абіссинський парламент, ніби для сроби, порядкувати ме одними тільки адміністративними справами.

Франко-американський інцидент.

У Булоні стався інцидент, який може причинитися до значних непорозумінь між Францією та Сполученими Штатами. Паризьке телеграфне агентство так мале подробиці того інциденту. Француз-перевізник приставив до двох американських офіцерів з їх багажем на американський панцирник „Нью-Йорк“, що стояв у Тулонській гавані. Один з офіцерів сказав, щоб за грішми французів прислав свого матроса в кают-компанію. Через кілька хвилин білошаний матрос вилетів з кают-компанії весь побитий і закрівавлений. Вияснилось, що офіцерам показалася занато високою та плата, якої вимагав матрос, і вони дали волю своїм рукам. Коли французи стали протестувати проти такої некультури, їх обілляли окропом з борту „Нью-Йорка“. Тоді вони пристали до французького крейсера „Потено“, що стояв близько, й попрохали лікаря освідчитися рани побитих матросів. Після того вони подали офіціальну скаргу на американців. Людність Тулону, почувши про самоуправство американців, дуже обурилася проти них, так що тепер американським морякам видано наказ не ступати на беріг.

Вибуд дінаміту на острові Кубі.

У Пінар-дель-Ріо, на острові Кубі, трапилося велике нещастя підчас перенесення великого транспорту дінаміту. Зважаючи на тривожні настрої місцевих роз'їтників, адміністрація побоялася тримати у місті занато великий запас дінаміту, тим-то й наказано було перенести цей дінаміт за місто, в казарми сільських стражників. З невідомої причини дінаміт, однак, по дорозі вибухнув, причім убито 106 стражників і робітників, що перенесли дінаміт, і приблизно стільки ж поранено. Дінаміту вибухнуло 3000 фунтів.

ТЕЛЕГРАМИ

(та останні вісті з газет).

Прохання про школу.

НОВОЧЕРКАСЬК, 17. На зібранні горожан постановлено просити уряд, щоб в Новочеркаському було одкрито учительський інститут і межеву школу. З приводу цього в Петербург послано депутацію.

Між єзюніками.

ПЕТЕРБУРГ, 17. Вчора поліція розігнала нараду єзюніків, бо не було в них відповідного дозволу на зібрання; нарада мала одбутися в квартирі головного єзюніка. На нараді були Конованці, Марков і инші. Єзюніки Кляев викликав на поединок Мількова; Мільков ніколи і в-вчї не бачив цього Кляева і, звичайно, зрікся від поединку. Тепер Кляев пише в „Рус. Знам.“, що він поспитися на Мількова, бо той коїєсь там образив єзюніків назвавши їх вбивцями.

Новий натоляційний мітрополит.

ПЕТЕРБУРГ, 17. Вчора в костьолі св. Катерини урочиє одбулася хіротіон в католицькій мітрополиті Ключинського. Народу було сила.

Хунгузи.

ВЛАДИВОСТОК, 17. Вночі на село Володимир-Олександрівське, на річці Су-Чаць, напали хунгузи; вони ранили скількох китайців і росіян і сієля цього втекли.

Злочинство.

МОГИЛІВ, 17. В с. Кухареві, сіненського повіту, підчас пожежі згорі в власній хаті коваль з жінкою і чотирьма дітми. Після виявилось, що всіх їх повбивано, а потім підпалено хату.

Катастрофа.

ПИРЯТИН, 17. На 143 верстві київво-полтавської залізної дороги розірвався товарний поїзд і черепа розрозилось три вагони. Товарні поїзди не ходять, для пасажирських пересадки.

Всякі звістия.

ПЕТЕРБУРГ, 17. Полтавський губернатор зробив доклад П. А. Століпну про становище губернії.

„Земщина“ скликає з'їзд правих журналістів.

„Росія“ цілком обстоє новий

університетський статут Шварца. Статут цей, пише офіціоз, має одну мету—завести нарешті якийсь лад у вищій школі.

З приводу майбутнього суду над арештованим недавно Акимовим, про якого гадають, що він бив адмирала Чухина в Севастополі, Вурпєв заявляє, що справжній вбивець адмирала живе, зараз закордоном, а через те можлива непоправима судова помилка.

Вчора над Москвою ліг якийсь невідомий дирижабль з трьома пасажирями.

3 Відня сповіщають, що офіцера Гофріхтера, що труїв своїх товаришів, засуджено до смертної кари. Сеть чутка, що смертну кару йому буде замінено каторгою.

В Відграді дуже зтурбовані чуткою, що Австрія знову захопила один з сербських островів на річці Дрїні. В Афінах заснувалася нова військова ліга, в якій бере участь багато старших офіцерів.

ТИФЛІС, 17. Інженер Колюбакин тричі стріляв в ділопроизводителя канцелярії намістника Вебера і бив його. Вбивство сталося в ревнощі.

За кордоном.

БУДАПЕШТ, 17. Вчора Імператор Франц-Йосиф одбув в Боснію; з ним виїхали міністри: преіденти—Бінерт і Хедерварі і міністри—Еренталь, Швайх і Буріан.

Віденські газети повідомляють, що в зв'язку з боснійською подорожжю Франца Йосифа арештовано в Сараєві чотирьох анархистів—сербів, що приїхали з Франції. Один з арештованих був в офіцерській формі.

ПАРИЖ, 17. Мавifestація, яку влаштували соціалісти на кладовищі Перламе в пам'яті комунарів, пройшла спокійно. Депутат Валя'ян сказав скілька слів, але поліція заборонила йому далі промовляти. Других інцидентів не було.

ВІДЕНЬ, 17. „Neue Freie Presse“ пише, що з Галичині і Буковини послано військ в різні пункти Угорщини, бо там незабаром починаються вибори.

САЛОНЬКИ, 17. Почалися перемони з повстанцями. Повстанці виїхали з Дрєвци в Анеме, з Д'якова в Малєсію. Очевидно в албанських подіях починається щось нове.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 17. Почався бій біків, уперше дозволений в Турції. Дозвід дано з умовою, що бікви не будуть вбивати на арені.

ЛОНДОН, 17. Російський пароход „Літуанія“, що йшов в 1200 емігрантів в Ліван в Нью-Йорк наскочив на рифі. Парохода вирятував крейсер „Белона“.

БРЮССЕЛЬ, 17. Король і королева одбули в Верлі.

ВЕРЛІН, 17. В італійського посла в честь міністра Сан-Джуліано одбувся обід. Були імператриця, кронпринц з жінкою. Імператора через слабкість не було.

ВЕРЛІН, 17. Слабкість імператора Вільгельма має дуже серйозний характер. Єдина здорова рука спухла. Другою рукою імператор, як відомо, не володіє.

Газети зазначають, що непорозуміння в виборчим законам, який забрано назад з парламенту, викликає в країні тривогу. Реакціонери не хотять поступитися. Кризис неминучий.

Література, наука, умільність і техніка.

— Переілад з української мови. В ч. 81 київської газети „Огни“ надруковано в російському перекладі оповідання А. Тесленка: „Сворачивай в могоду“ („Поговай до ями“).

— Пляшка, яній 1500 літ. У Фравції, в місті Бордо, зараз роблять дікани археологічні розкопки: одкопали коло одної церкви галло-римський цвинтар з камінними трунами (саркофагами) ще з IV віку по Р. Х. Знайдено одні надмогильний надпис і шматок другого, а крім того невеличку проловгасту, плесковату пляшку (фіял) з вином. Вина в ній не багате. Розкопками дуже зацікавлені єгордіяне; міська дума аспінувала на розкопки чималих коштів.

В. Д. — Молода Україна. Цими днями у Львові виїшло подвійне ч. 4—5 журналу „Молода Україна“. Зміст його: Микола Заволока. „До боротьби!“—М. Євман. „Заклик минулого“.—П. Крапогін. „До молоді“.—А. Товкачевський. „Вчений і оупільність“.—М. Давько. „П'ять років відродження російської України“.—Оги. Драк. „Полова мораль і молодіж“.—Степ. Малєв. „Хроніка візегового руху в університетській справі“.—Вас. Ярошенко. „Соціалстичні партії в законодавчих виборах 1910 р.“ (лист з Англії).—„Вібліографія“.

— Учитель. Виїшло ч. 10 органу руського т—ва педагогічного. Зміст. А пам'яті їх од рода в род... Ол. Іванчук—Проблема націоналізації нашого виховання. Ол. Варвінський—Про спільне діляння родинного дому і школи у вихованню молодіж. А. Алієвський—Школи Руського Педагогічного Товариства у Львові. З широкого світа. Всячина.

— Дзвінон. Виїшло ч. 8 часописи для дітей „Дзвінок“. Зміст. Д. Йосифович. —Поет і жаби. К. Г.—Кияжичі. Др. І. Демянчук—Переказ старинного світу. Великий дзвін. Гр. Т. Батько. Вертертерє В'єрсоп. Праці і Забава. Додаток для малих читачів: К. Г.—Суд над котиком, К. Г.—Прогулка до лісу. Господарство.

Театр і музика.

— Театр „Соловцов“. І. Дуван-Торцов запросив на той рік до свого театру ще одного режісера: д. Соколовського, що держав у Харькові свою труппу. Таким чином театр „Соловцов“ матиме трьох режісєрів: д.д. Савінова, Соколовського, Авакагорського.

— „Криве зєркало“. Петербурзька група пародій—„Криве зєркало“ з 25 до 31 мая гратиме в Києві, в театрі „Соловцов“. В репертуарі труппи тепер єсть і пародія на українські „драми з топаком“ і „Грає, грає, воронає“.

— Нова драма. Цензура дозволила до вистави на українській сцені нову драму А. Володзького: „Холод життя“. Цю пієсу незабаром виставлять труппа А. Володзького в г. Ахтірці.

— Драматична цензура 12-го мая за № 5293 дозволила до вистави відому пієсу єврейського письменника Якова Гордіна „Миреле Єфрос“ в українському перекладі Ш. Полопера.

— Труппа Д. Гайдамаки та О. Суєлова 12 мая роспочала свої вистави в г. Керчі. В труппі мало не 75 душ.

Лист до редакції.

Хіба не можливо?

В ч. 108 „Ради“ д. Жебуньов підніс голос в справі вшанування пам'яті В. Грінченка і, одхиливши запропоновані раніш два способи вшанування—співендію і збірник імені В. Грінченка,—пропонує третій: видання просвітних книжок для народу. Мотиви непризнання влучними перших двох способів ушанування д. Жебуньов представляє такі:

1) Ці способи „трудні до виконання“, бо можуть затягтися на довгий строк.

2) Вони вимагають великих коштів.

3) „Громадянство зневіралося в змоги зреалізувати такі справи, що вимагають великих коштів, через те байдуже й ставиться до них. То краще ж нам братися до виконання таких справ (хоч і менш гучних), на які наше громадянство, досить бідне, має силу спромогтися“.

Виходячи з цього становища, д-ій Ж. пропонує „вшанувати пам'яті В. Грінченка такою справою, яка найближче підходить б до головної мети його різноморної діяльності, на яку він поклав усє своє життя і працю—народно просвіту“. Конкретно: видавати народні книжки, за складання яких видавати авторам премії. Добутки з цих виданів обертати на те ж саме діло, а коли ці добутки виростуть на поважну суму—заснувати співендію.

Такої постановки питання про вшанування пам'яті В. Д.—ча не можна прийняти через те вже одно, що в її звернуто головну увагу на складові часті справи, а не на загальний принцип: чи ми признаємо рішучо і обов'язково справу пошанування пам'яті В. Д.—ча? Коли признаємо, то сходити на манаїці „обставин“, „можливостей“ і т. п. не годиться, а мусямо перевести признаїні способи пошанування в життя.

Д. Жебуньов посилається на трудність виконання і довгий строк. Коли бажамо вшанувати, то на ті бій перешкоди ніяк не можна скидатися,—вони спадають через самий факт признаїня певної потреби. А з другого боку: чим лекчий і швидчий спосіб д. Жебуньова—видавати народні книжки, дождати такої суми добутків, яка даєть капітал, проценти з якого можуть стати співендією? Я переконаний, що це буде дуже довга історія співенді Грінченка. З боку ж матеріального це підприємство вимагатиме коштів значно більше, ніж видання збірника, наприклад: авторам премії за твори, кошти видання, розповсюдження, обороти і ще раз обороти, а арешто буде співендію. Скільки треба видати книжок і якого часу треба на їх розповсюдження, щоб добутки з цього дали капітал, котрий процентами склав би співендію! Розуміється, книжки робили б євєсе діло в процесі розповсюдження, але це відноситься до загального ходу і розвитку українського відродження і з пам'яті Грінченка матиме такий зв'язок, як і з усім иншим просвітним дієчем, напр. „Добродійним товариством у Петербурзі“.

Взявши за вихідну точку для своєї пропозиції вередляву псіхологію громадянства, д. Жебуньов цим звів свій спосіб (та й усіякі способи взагалі) на стєжку до утопії: бо оповіє цей і довгий, і коштів вимагатиме багато, а це як раз і шкідить справі, бо не даєть змоги громадській псіхології зробити добре діло. Наше громадянство „досить бідне“, як каже д. Жебуньов. І додам: бідне не на кошти, а на жертвовільність, бідне на стійкість і напруженість своїх бажань, але не все такі речі, які виникають з виростом ідейності. Коли в нашому громадянстві нема ідей, то воно й в грошима, й матеріялами, й силами нічого не зробить, а коли буде ідея, то виїде таке чудове з'явище, як і з Грінченком: без коштів, без впливів, без прав, а з робіть стільки, що все громадянство вкупі не зробило. Не в коштах річ, коли вже на те пішло.

Відність нашого громадянства не в коштах, а в чомусь иншому, що нам усім відоме.

Веручи справу вшанування пам'яті В. Грінченка загалом, я признаю потрібними всі три способи, не откидаючи ні одного, і не посилаючись ні на довгий строк, ні на кошти, ні на

